

คู่มือ

การดำเนินงานกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี
กรณีการขออนุมัติผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อทำเหมืองแร่
ต่อคณะรัฐมนตรี

กลุ่มงานประสานการเมือง
สำนักงานรัฐมนตรี
มิถุนายน ๒๕๖๐

สาระสำคัญและขั้นตอน

การกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี กรณีการขออนุมัติผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อทำเหมืองแร่ต่อคณะรัฐมนตรี มีหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และ วิธีการ ดังนี้

ภาพที่ ๑ แผนผังแสดงขั้นตอนดำเนินการตรวจสอบการขออนุมัติผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อทำเหมืองแร่ต่อคณะรัฐมนตรี

๑. ตรวจสอบรูปแบบหนังสือของหน่วยงานที่เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

กลุ่มงานประสานการเมือง สำนักงานรัฐมนตรี จะต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑.๑ ทำการตรวจสอบเรื่อง การขออนุมัติผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อทำเหมืองแร่ ที่หน่วยงานเสนอว่า เข้าข่ายตาม มาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุม คณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ หรือไม่ ซึ่งตามมาตรา ๔ จะกำหนดประเภทของเรื่องที่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ไว้ ๑๓ ประเภท ดังนี้

(๑) ต้องเป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี โดยกฎหมาย บางฉบับได้ให้อำนาจแก่คณะรัฐมนตรีในการพิจารณาอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบเรื่องต่าง ๆ ก่อนจึงจะสามารถดำเนินการต่อไปได้ เช่น พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. ๒๕๒๗ มาตรา ๕๒ ให้อำนาจของคณะรัฐมนตรีที่จะพิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดราคาอ้อยขั้นต้นและผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นต้นก่อนจึงจะประกาศใช้ราคานั้น

(๒) ต้องเป็นร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชกำหนด โดยการเสนอร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชกำหนดใหม่ หรือการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติเดิมเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัย ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี เช่น การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ เขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. .... จึงต้องนำร่างดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาก่อนดำเนินการต่อไป

(๓) ต้องเป็นเรื่องที่จะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภาอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบ

(๔) ต้องเป็นร่างพระราชกฤษฎีกา เช่น สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ได้เสนอร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการกำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเหล็กเส้นเสริมคอนกรีต : เหล็กข้ออ้อย ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. .... ซึ่งต้องนำร่างพระราชกฤษฎีกาฯ ในเรื่องนี้ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาด้วย

(๕) ต้องเป็นร่างกฎกระทรวงเกี่ยวกับนโยบายสำคัญที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(๖) ต้องเป็นร่างระเบียบ ร่างข้อบังคับ หรือร่างประกาศที่บังคับใช้กับส่วนราชการ

(๗) ต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือเกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

(๘) ต้องเป็นการก่อตั้งโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ เช่น โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าสายต่าง ๆ การก่อสร้างรถไฟความเร็วสูง เป็นต้น

(๙) ต้องเป็นการขอทบทวนหรือการยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี

(๑๐) ต้องเป็นความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เป็นระเบียบปฏิบัติที่บังคับใช้ทั่วไป หรือเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการ

(๑๑) ต้องเป็นเรื่องที่ใช้งบประมาณแผ่นดินนอกเหนือจากที่ได้รับอนุมัติไว้แล้วตามกฎหมายงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(๑๒) ต้องเป็นเรื่องที่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลกำหนดให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี

(๑๓) ต้องเป็นเรื่องที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้เสนอคณะรัฐมนตรี โดยคณะรัฐมนตรีอาจพิจารณากำหนดให้เป็นมติของคณะรัฐมนตรีในการกำหนดให้เรื่องต่าง ๆ ต้องได้รับการพิจารณาอนุมัติหรือเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนดำเนินการได้

การดำเนินงานกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี กรณีการขออนุมัติผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อทำเหมืองแร่ต่อคณะรัฐมนตรี

ดังนั้น เรื่อง การขออนุมัติผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อทำเหมืองแร่ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้หลายมติ เช่น มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ กำหนดว่ากรณีที่มีความจำเป็นต้องอนุญาตให้ประทานบัตรหรือต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองแร่ในพื้นที่ลุ่มน้ำให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเป็นราย ๆ ไป, มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๓๓ กำหนดว่าคำขออนุญาตในที่เคยได้รับอนุญาตมาก่อนกรณีลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ต้องขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเป็นราย ๆ ไป เป็นต้น เรื่องนี้จึงเข้าข่ายที่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาฯ มาตรา ๔ (๑๓)

๑.๒ ตรวจสอบรูปแบบหนังสือส่วนราชการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว (ล) ๑๖๗๑๒ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ซึ่งสำนักงานรัฐมนตรี ต้องตรวจสอบหนังสือของส่วนราชการให้เป็นไปตามรูปแบบหนังสือเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ดังนี้

๑.๒.๑ หนังสือเรียนเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งถือเป็นหนังสือที่สำคัญที่สุด จะต้องระบุหัวข้อพร้อมรายละเอียดเนื้อหาต่าง ๆ ให้ครบถ้วนทั้ง ๑๐ หัวข้อ (หากหัวข้อไหนไม่มีรายละเอียดเนื้อหาให้คงหัวข้อเดิมไว้ พร้อมระบุว่า -ไม่มี-)

๑.๒.๒ หนังสือเรียนรองนายกรัฐมนตรี เป็นหนังสือที่ส่งไปถึงรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับการบริหารราชการกระทรวงอุตสาหกรรม (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) เพื่อให้พิจารณาว่าเรื่องที่ส่วนราชการเสนอไปนั้น สามารถนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีได้หรือไม่ แบบหนังสือจะคล้ายกับหนังสือเรียนเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แต่จะแตกต่างตรงที่หัวข้อไหนที่ไม่มีรายละเอียดเนื้อหาให้ตัดหัวข้อนั้นออกไป แล้วดึงหัวข้อในลำดับถัดไปขึ้นมาแทน

๑.๒.๓ บันทึกของนายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ซึ่งรองนายกรัฐมนตรีจะพิจารณาหนังสือตามข้อ ๑.๒.๒ ก่อน หากเห็นชอบให้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาได้ จะลงนามในบันทึกฉบับนี้

แบบหนังสือส่วนราชการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

ที่

(ที่อยู่ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง)

ว/ด/ป

เรื่อง

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง (ถ้ามี)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. (ถ้ามี)

ด้วย ... (ชื่อส่วนราชการ) ... ขอเสนอเรื่อง ..... (ชื่อเรื่อง) ..... มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา/ทราบ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (.....) รวมทั้งเป็นไปตามระบุชื่อกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้ต้องเสนอเรื่องนี้ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (.....) กำกับการบริหารราชการ (...ชื่อส่วนราชการ...) ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

(ถ้ามี) ภูมิหลังของเรื่องที่เสนอหรือมติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งการของนายกรัฐมนตรี/รองนายกรัฐมนตรี ที่เป็นความเป็นมาของเรื่อง รวมทั้งผลการดำเนินการที่เกิดขึ้นแล้วเพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการหรือความเชื่อมโยงกับมติคณะรัฐมนตรีนั้น ๆ

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ ระบุความเป็นมาของเรื่องเพื่อปูพื้นฐานของเรื่องให้คณะรัฐมนตรีได้มีข้อมูลย้อนหลังประกอบการพิจารณาตัดสินใจ

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

- มติคณะรัฐมนตรีที่เป็นเรื่องกำหนดหลักการหรือหลักเกณฑ์หรือแนวทางในการดำเนินงานในเรื่องที่เสนอ

- คำสั่งที่เกี่ยวข้อง อาจเป็นคำสั่งจากนายกรัฐมนตรีหรือจากรองนายกรัฐมนตรีที่ให้ส่วนราชการดำเนินการและนำเรื่องนี้เสนอคณะรัฐมนตรี

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

ระบุสิ่งที่ดำเนินการมาแล้ว เช่น กรณีเป็นแผนงาน/โครงการ หรือเรื่องที่ได้ดำเนินการมาแล้ว จะต้องเสนอสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา หรือผลการประเมินหรือผลการติดตามการดำเนินงานเพื่อคณะรัฐมนตรีจะได้มีข้อมูลประกอบการดำเนินการที่ผ่านมาได้ผลเป็นอย่างไรเพื่อใช้เป็นฐานในการวินิจฉัยความคุ้มค่าหรือความเหมาะสมของการดำเนินงานต่อไป

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ระบุเหตุผลความจำเป็น ประเด็นปัญหา สาเหตุ ข้อกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้ต้องนำเรื่องเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

/ ๓. ...

- ๒ -

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

(ถ้ามี) ระบุความเร่งด่วนของเรื่องที่เสนอ โดยเฉพาะกำหนดเวลาที่จะต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและกำหนดเวลาช้าสุดที่คณะรัฐมนตรีจะต้องพิจารณาอนุมัติเพื่อให้ทันการดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ ระบุสาระข้อเท็จจริงของเรื่อง

๔.๒ ระบุรายละเอียดขั้นตอนของการดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ว่า ได้ดำเนินการมาแล้วอย่างไรและจะดำเนินการต่อไปอย่างไร ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องเตรียมการเพื่อรองรับอย่างไร ระยะเวลาเพียงพอหรือไม่ รวมทั้งจะต้องสนับสนุนในระยะใด ขั้นตอนใด

๔.๓ ระบุข้อกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีที่ให้อำนาจส่วนราชการดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ

(ถ้ามี) กรณีที่มีกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งใด ๆ กำหนดให้ต้องศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องนี้ก่อนดำเนินการให้สรุปผลการศึกษาและเสนอรายงานการศึกษามาด้วย

๖. ผลกระทบ

(ถ้ามี) ระบุผลกระทบของเรื่องที่มีต่อสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองหรือด้านอื่น ๆ

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

(ถ้ามี) ระบุจำนวนเงินและแหล่งที่มาของเงินที่ต้องการใช้ในเรื่องนี้ สำหรับกรณีขอใช้งบประมาณแผ่นดิน ให้ระบุหมวดของงบประมาณที่เสนอขอมาให้ชัดเจน

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๘.๑ (ถ้ามี) ความเห็นของหน่วยงานหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ให้สรุปสาระสำคัญของความเห็นให้ชัดเจน

๘.๒ (ถ้ามี) ความเห็นชอบ/อนุมัติ กรณีเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นเรื่องที่มีกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดว่าต้องได้รับความเห็นชอบ/อนุมัติจากหน่วยงานอื่นหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องมาด้วย ให้สรุปผลการเห็นชอบ/อนุมัติและส่งหลักฐานการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว เช่น หนังสือแจ้งผลการพิจารณาและรายงานการประชุมมาพร้อมเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรีด้วยหากยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาให้ระบุด้วย

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

(ถ้ามี) ระบุประเด็นข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เป็นหลักการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้

๙.๑ กฎหมาย

ระบุข้อกฎหมายและมาตราที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสาระสำคัญ

๙.๒ มติคณะรัฐมนตรี

ระบุชื่อเรื่องของมติคณะรัฐมนตรีและวันที่มีมติรวมทั้งสาระสำคัญของมติคณะรัฐมนตรี

/ ๑๐. ...

- ๓ - |

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

๑๐.๑ .....

๑๐.๒ .....

ระบุประเด็นที่ส่วนราชการเจ้าของเรื่องต้องการให้คณะรัฐมนตรีมีมติ เช่น รับทราบ อนุมัติ หรือเห็นชอบ โดยแยกเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน สำหรับกรณีการขอให้มีการทบทวนมติคณะรัฐมนตรีต้องระบุให้ชัดเจนว่าจะขอยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมมติคณะรัฐมนตรีจากเดิมเป็นอย่างไร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา/ทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

( )

รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ..... / หัวหน้าหน่วยงาน

ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง
โทร
โทรสาร
E-mail

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ รองนายกรัฐมนตรี (.....) โทร.

ที่ นร / วันที่ ว/ด/ป

(palm57_09_09)

เรื่อง (ชื่อเรื่องที่ส่วนราชการเสนอคณะรัฐมนตรี)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วย ..... (ชื่อส่วนราชการ) ... ได้เสนอเรื่อง ..... (ชื่อเรื่อง) ..... มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา/ทราบ ซึ่งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ..... /เห็นชอบด้วย จึงเห็นควรให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา/ทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา/ทราบต่อไป

( )

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ : สามารถปรับถ้อยคำเพื่อระบุเหตุผลความจำเป็นเพิ่มเติมที่เรื่องนี้ควรเสนอคณะรัฐมนตรีในบันทึกข้างต้นได้

๒. ตรวจสอบเนื้อหาสาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หลังจากกลุ่มงานประสานการเมือง สำนักงานรัฐมนตรี ตรวจสอบรูปแบบหนังสือที่ส่วนราชการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีว่า เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๓) และตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว (ล) ๑๖๗๑๒ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ แล้ว

ลำดับต่อมาจะตรวจสอบเนื้อหาสาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยขั้นตอนการยื่นคำขอประทานบัตรของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ผู้ยื่นคำขอประทานบัตร ติดต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ เพื่อให้ดำเนินการ ๑) รับคำขอประทานบัตร ๒) นัดผู้ขอเพื่อทำรังวัดกำหนดเขต ๓) ทำการรังวัด ทำการไต่สวน และจัดทำแผนที่

ขั้นตอนที่ ๒ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ แจ้งหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องพร้อมแจ้งผู้ขอให้ดำเนินการดังนี้

ให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

๑) พื้นที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของกรมป่าไม้ ให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการติดต่อกรมป่าไม้ เพื่อพิจารณาอนุมัติให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าไม้

๒) หรือพื้นที่อยู่ในความดูแลของหน่วยงานราชการอื่น ให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการติดต่อส่วนราชการนั้น เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

๓) หรือพื้นที่อยู่ในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองของบุคคลอื่น ให้ผู้ยื่นคำขอนำหนังสืออนุญาตของผู้มีสิทธิในที่ดินนั้น และมีคำรับรองของนายอำเภอประจำท้องที่มาแสดงประกอบการอนุญาต

๔) สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

๕) จังหวัดดำเนินการแจ้งให้อำเภอและกำนันท้องที่ปิดประกาศ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ และที่ทำการกำนัน

ผู้ยื่นคำขอประทานบัตรจัดทำเอกสารส่งให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ดังนี้

๑) แผนผังโครงการทำเหมืองและรายการคำนวณอายุประทานบัตร

๒) รายงานลักษณะธรณีวิทยาแหล่งแร่

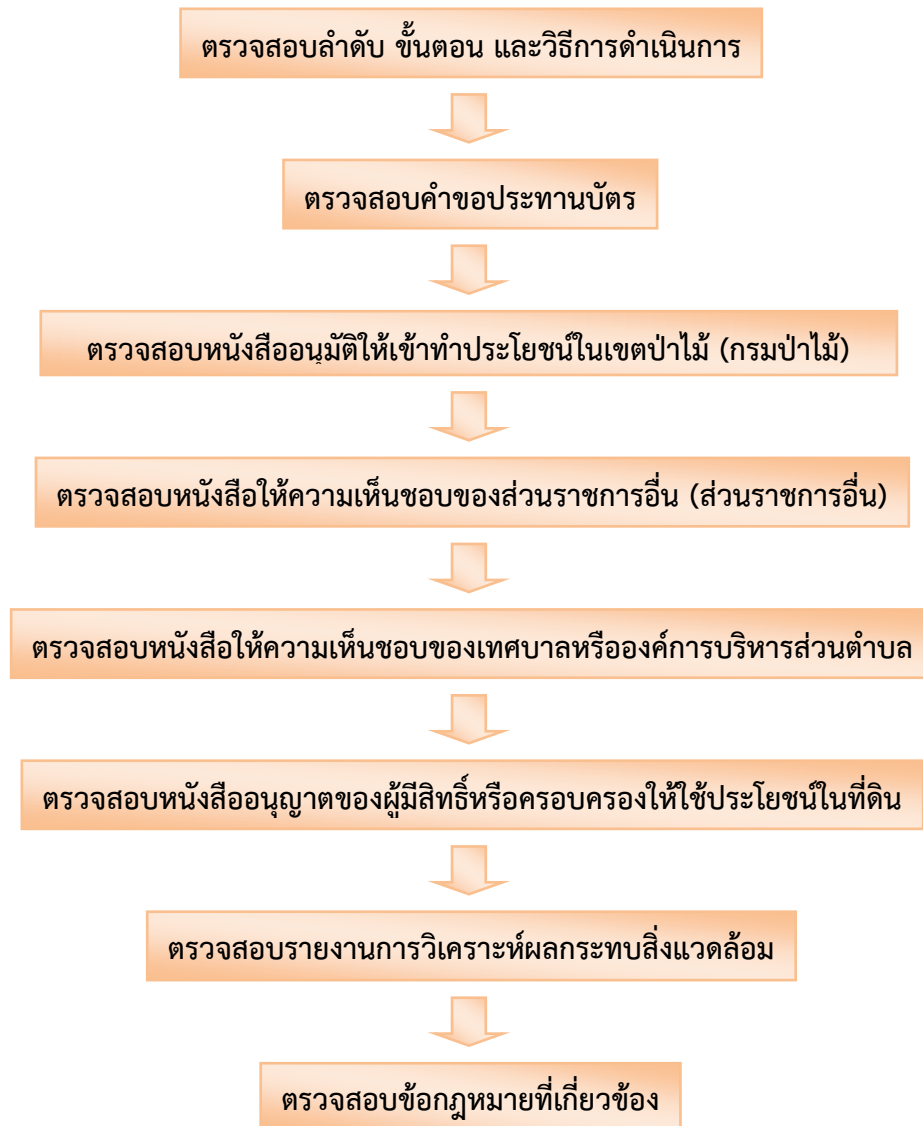
๓) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ ๓ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่รวบรวมเอกสารส่งไปกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ โดยกรณีที่มีการจัดทำรายการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ จะต้องส่งรายงานฯ ไปยังสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน

ขั้นตอนที่ ๔ สำนักเหมืองแร่และสัมปทาน กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ได้ตรวจสอบเอกสาร พร้อมหนังสือเห็นชอบรายการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหนังสืออนุญาตให้ใช้พื้นที่จากกรมป่าไม้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรณีเป็นพื้นที่ของหน่วยงานนั้น ๆ

การดำเนินงานกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี กรณีการขออนุมัติผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อทำเหมืองแร่ต่อคณะรัฐมนตรี

ยกตัวอย่าง กรณีพื้นที่ขอทำเหมืองแร่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ กำหนดว่ากรณีที่มีความจำเป็นต้องอนุญาตให้ประทานบัตรหรือต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองแร่ ในพื้นที่ลุ่มน้ำให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเป็นราย ๆ ไป ดังนั้น สำนักเหมืองแร่และสัมปทาน ต้องดำเนินการขอผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อการทำเหมืองแร่ต่อคณะรัฐมนตรี สำนักงานรัฐมนตรี ต้องดำเนินการตรวจสอบสาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ภาพที่ ๔ แผนผังการตรวจสอบรายการสาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

สำหรับรายละเอียดการดำเนินการ มีดังนี้

๑. ตรวจสอบลำดับ ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการ ว่าครบถ้วน ถูกต้องหรือไม่ โดยการตรวจสอบเอกสารหลักฐาน ลำดับ ขั้นตอนและวิธีการในการยื่นขอประทานบัตร ว่าผู้ยื่นขอฯ ได้ดำเนินการครบถ้วน ถูกต้องหรือการตรวจสอบพื้นที่ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ในฐานะเจ้าของเรื่อง ได้มีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและร่วมกันดำเนินการตามขั้นตอนกฎหมายครบถ้วนแล้ว

๒. ตรวจสอบคำขอประทานบัตร โดยมีรายละเอียดที่ต้องตรวจสอบ ดังนี้

- เลขที่คำขอประทานบัตร
- ชนิดของแร่
- ที่ตั้งและขนาดของพื้นที่
- ประเภทของกลุ่มน้ำ
- อายุของประทานบัตร

๓. ตรวจสอบหนังสืออนุมัติให้เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ จากกรมป่าไม้ กรณีที่พื้นที่คำขอประทานบัตรอยู่ในเขตพื้นที่ป่าที่กำหนดไว้

๔. ตรวจสอบหนังสือให้ความเห็นชอบของหน่วยงานราชการอื่น กรณีพื้นที่คำขอประทานบัตรอยู่ในความดูแลของหน่วยราชการอื่น

๕. ตรวจสอบหนังสือให้ความเห็นชอบจากสภาเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีที่พื้นที่คำขอประทานบัตรอยู่ในเขตเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้รายงานการประชุมเป็นหลักฐาน

๖. ตรวจสอบหนังสืออนุญาตของผู้มีสิทธิ์หรือครอบครองให้ใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีพื้นที่คำขอประทานบัตรอยู่ในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองของบุคคลอื่น โดยต้องมีคำรับรองของนายอำเภอประจำท้องที่มาแสดงประกอบการอนุญาต

๗. ตรวจสอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA)

- ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
- การจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น การกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๘. ตรวจสอบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น

- พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ มาตรา ๔๙ กำหนดให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ต้องปิดประกาศการขอประทานบัตร ถ้าไม่มีผู้ร้องเรียนคัดค้านการขอประทานบัตรภายใน ๒๐ วัน ให้ดำเนินการตามคำขอนั้นต่อไป

- มติคณะรัฐมนตรี (๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘) กำหนดว่า กรณีที่มีความจำเป็นต้องอนุญาตให้ประทานบัตรหรือต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองแร่ในพื้นที่ลุ่มน้ำให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเป็นรายๆ ไป

- มติคณะรัฐมนตรี (๑๕ พฤษภาคม ๒๕๓๓) กำหนดว่า คำขออนุญาตในที่เดิมที่เคยได้รับอนุญาตมาก่อนกรณีลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ต้องขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเป็นรายๆ ไป

- มติคณะรัฐมนตรี (๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔) กำหนดว่า กรณีเป็นการขอประทานบัตรใหม่ในพื้นที่ประทานบัตรเดิมสิ้นอายุลง ต้องขออนุมัติผ่อนผันจากคณะรัฐมนตรี และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต้องให้ความเห็นชอบในรายงานการประเมินศักยภาพการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ก่อนดำเนินโครงการ เป็นต้น

- มติคณะรัฐมนตรี (๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙) กำหนดว่า การเสนอเรื่องเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐต่อคณะรัฐมนตรี ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องขอความเห็นชอบจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก่อน และให้นำความเห็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี พร้อมกับเรื่องที่จะเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

การดำเนินงานกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี กรณีการขออนุมัติผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อทำเหมืองแร่ต่อคณะรัฐมนตรี

เมื่อได้มีการตรวจสอบแล้ว หากพบว่ารายละเอียดในการขอผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อการทำเหมืองแร่ต่อคณะรัฐมนตรี ยังไม่ครบถ้วนจะประสานไปยังเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเพื่อให้ดำเนินการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี โดยให้จัดส่งเอกสารที่ได้ดำเนินการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมแล้ว มายังสำนักงานรัฐมนตรี ภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้วแต่กรณีความเร่งด่วนของเรื่อง

ขั้นตอนที่ ๕ คณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการขอสิทธิสำรวจและทำเหมืองแร่ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่พิจารณาก่อนนำเสนอคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่

ขั้นตอนที่ ๖ คณะกรรมการตามพระราชบัญญัติแร่เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อพิจารณาอนุญาตประทานบัตร

ขั้นตอนที่ ๗ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่สอบถามปัญหาในด้านมวลชนหรือการคัดค้านของราษฎรจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

ขั้นตอนที่ ๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมอนุญาตประทานบัตร

๓. สรุปสาระสำคัญของเรื่องเพื่อประกอบการพิจารณาของรัฐมนตรี

จากนั้น จะเป็นการสรุปสาระสำคัญของเรื่องขอผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อการทำเหมืองแร่ต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งประกอบด้วย ความเป็นมาของเรื่อง ลำดับขั้นตอน วิธีดำเนินการ ข้อกฎหมาย ระเบียบและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องตลอดจนการให้ข้อเสนอความเห็นเพื่อช่วยในการตัดสินใจของรัฐมนตรีฯ เพื่อพิจารณาลงนามในหนังสือเรียนรองนายกรัฐมนตรี และหนังสือเรียนเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และเป็นข้อมูลให้รัฐมนตรีสามารถนำไปใช้ประกอบการชี้แจงต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี หรือหากรัฐมนตรีต้องการรับทราบข้อมูลเชิงลึก จะประสานหน่วยงานเจ้าของเรื่องเพื่อเข้าให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป

๔. นำเรื่องเสนอต่อรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับการบริหารราชการกระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อความเห็นชอบ

เมื่อรัฐมนตรีลงนามในหนังสือเรียนรองนายกรัฐมนตรี และหนังสือเรียนเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว สำนักงานรัฐมนตรีจะส่งหนังสือเรียนรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับการบริหารราชการกระทรวงอุตสาหกรรม (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) เพื่อลงนามให้ความเห็นชอบให้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี และเมื่อรองนายกรัฐมนตรีลงนามให้ความเห็นชอบแล้ว เจ้าหน้าที่สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี(นายสมคิดฯ) จะประสานมายังสำนักงานรัฐมนตรีเพื่อไปรับเรื่องคืนเพื่อดำเนินการต่อไป

๕. นำเรื่องที่ได้รับความเห็นชอบแล้วส่งให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องจัดทำสำเนาเอกสารส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

เมื่อได้รับความเห็นชอบจากรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิดฯ) แล้ว สำนักงานรัฐมนตรี จะแจ้งประสานไปยังหน่วยงานเจ้าของเรื่องเพื่อรับเรื่องคืนไปพร้อมกับจัดทำสำเนาเอกสารต้นเรื่องพร้อมเอกสารประกอบจำนวน ๑๐๐ ชุด และนำส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ภายใน ๓ วัน ตามระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีส่งเรื่องไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพร้อมเอกสารตามวิธีการ จำนวน และระยะเวลาที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด เพื่อดำเนินการนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป ซึ่งหากกรณีที่มีความสำคัญเร่งด่วน สำนักงานรัฐมนตรี จะดำเนินการจัดส่งเอกสารดังกล่าวให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด้วยตนเอง

การดำเนินงานกลับกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี กรณีการขออนุมัติผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อทำเหมืองแร่ต่อคณะรัฐมนตรี